

คู่มือป้องกัน

มลภาวะ

ทางแสง

(Light Pollution)

ฉบับประชาชน

โดย

อ. ปิติเทพ อยู่ยืนยง

ศูนย์วิจัยและพัฒนากฎหมาย คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
สนับสนุนโดยสำนักงานวิจัยแห่งชาติ (วช.)

คู่มือป้องกันมลภาวะทางแสง

(Light Pollution)

ฉบับประชาชน

โดย

อาจารย์ ปิติเทพ อยู่ยืนยง

ศูนย์วิจัยและพัฒนากฎหมาย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เอกสารเผยแพร่ความรู้ด้านมลภาวะทางแสง

โครงการวิจัย “มาตรการทางกฎหมายควบคุมมลภาวะทางแสง”

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปีงบประมาณ 2560 กลุ่มเรื่อง สิ่งแวดล้อม
ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบนิเวศ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
(บริหารทุนโดย สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน))

คู่มือป้องกันมลภาวะทางแสง (Light Pollution) ฉบับประชาชน

อาจารย์ ปิติเทพ อยู่ยืนยง

พิมพ์ครั้งที่ 1: มกราคม 2563

พิมพ์ที่ ศูนย์วิจัยและพัฒนากฎหมาย คณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

239 ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200

โทรศัพท์ : 053-942921 โทรสาร : 053-942920

ออกแบบปก นางสาววัลย์นภัสร์ เจริญร่วมจิต

การจัดทำเอกสารนี้ ได้รับการสนับสนุนจัดพิมพ์และเผยแพร่

ตามโครงการวิจัย “มาตรการทางกฎหมายควบคุมมลภาวะทางแสง”

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปีงบประมาณ 2560

กลุ่มเรื่อง สิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบนิเวศ

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) (บริหารทุนโดย สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจาก

ฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน))

คำนำ

ผู้เขียนเป็นผู้ได้รับทุนมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาบุคลากรสายวิชาการอาจารย์ (ผู้สอน) ระดับปริญญาเอก ประเภททุนสำหรับบุคคลภายนอกตามความต้องการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2556 จึงมีความตระหนักและสำนึกตลอดมาว่าเมื่อวันใดสำเร็จปริญญาเอกทางกฎหมาย (กฎหมายสิ่งแวดล้อมและผังเมือง) จะทำการเผยแพร่วิชาความรู้ด้านมลภาวะทางแสงที่ครูบาอาจารย์ได้ถ่ายทอดมา ประกอบกับผู้มีพระคุณทั้งสองท่านของผู้เขียน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ Martin Morgan-Taylor อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย De Montfort University อาจารย์ที่ปรึกษาของผู้เขียนในขณะศึกษาปริญญาเอกทางกฎหมายและอาจารย์ Bob Mizon, MBE, FRAS แห่ง British Astronomical Association ผู้มอบเงินช่วยเหลือการศึกษาจาก The British Astronomical Association's Campaign For Dark Skies

(Cfds) Fund ให้กับผู้เขียน ได้กระตุ้นเสมอมาทำให้ผู้เขียนเผยแพร่วิชาความรู้ ด้านกฎหมายควบคุมมลภาวะทางแสงให้กับสาธารณชนได้รับทราบทราบ เท่าที่ยังมีกำลังและลมหายใจ

“คู่มือป้องกันมลภาวะทางแสง (Light Pollution) ฉบับประชาชน” ได้ถูกจัดทำขึ้นตามอุดมการณ์ผู้เขียนและผู้มีพระคุณทั้งสองท่านของผู้เขียน รวมไปถึงตามเจตนารมณ์ของผู้ให้ทุนผลิตเอกสารฉบับนี้ นั่นก็คือ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) มุ่งให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมลภาวะทางแสงแก่ผู้อ่าน โดยคาดหวังว่าผู้อ่านจะได้รับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหามลภาวะทางแสงและวิธีการป้องกันมลภาวะทางแสงขั้นต้น แม้ว่าในความเป็นจริงการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารและภายในอาคารจะเป็นสิ่งที่ควบคู่ไปกับการดำรงชีวิตประจำวันในเวลากลางคืนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็ตามที

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการป้องกันมลภาวะทางแสงที่หยิบยกมานำเสนอในเอกสารฉบับนี้ ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมความรู้พื้นฐานมลภาวะทางแสงและนำเสนอหลักฐานทางวิชาการถึงการป้องกันมลภาวะทางแสงในชีวิตประจำวัน โดยจะแบ่งเป็น 6 หัวข้อ นั่นคือ (1) นิยามความหมายของคำว่ามลภาวะทางแสง (2) ข้อมูลแสงสว่างที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวันและการทำงาน (3) วิธีการป้องกันมลภาวะทางแสงในเบื้องต้น (4) การพัฒนาเมืองและการแบ่งพื้นที่ระดับการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคาร (5) เหตุรำคาญจากแสงประดิษฐ์ตามกฎหมาย และ (6) การใช้แอปพลิเคชันรายงานแผนที่คุณภาพความมืดมืดตามธรรมชาติบนท้องฟ้าและรายงานสถานการณ์เฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยงจากมลภาวะทางแสง

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า “คู่มือป้องกันมลภาวะทางแสง (Light Pollution) ฉบับประชาชน” จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไป แล้วหากคู่มือฉบับนี้จะมีคุณความดีใดๆ ก็ขอมอบคุณความดีให้รองศาสตราจารย์ Martin Morgan-Taylor และอาจารย์ Bob Mizon, MBE, FRAS

อาจารย์ ปิติเทพ อยู่ยืนยง

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก - ค
สารบัญ	ง
รายนามผู้มีพระคุณต่อผู้เขียนด้านวิชาการมลภาวะทางแสง	จ
ส่วนที่ 1 นิยามความหมายของคำว่ามลภาวะทางแสง	1 - 8
ส่วนที่ 2 ประเภทและผลกระทบของมลภาวะทางแสง	9 - 26
ส่วนที่ 3 การพัฒนาเมืองและการแบ่งพื้นที่ระดับการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคาร	27 - 36
ส่วนที่ 4 วิธีการป้องกันมลภาวะทางแสงในเบื้องต้น	37 - 48
ส่วนที่ 5 เหตุรำคาญจากแสงประดิษฐ์ตามกฎหมาย	49 - 52
ส่วนที่ 6 การใช้แอปพลิเคชันรายงานแผนที่คุณภาพความมืด मितตามธรรมชาติบนท้องฟ้าและรายงานสถานการณ์ ฝ้าระว้างพื้นที่เสี่ยงจากมลภาวะทางแสง	53 - 56
ประวัติย่อผู้เขียน	57

ผู้มีพระคุณต่อผู้เขียนด้านวิชาการมลภาวะทางแสง

อาจารย์ บ็อบ ไมสัน

Bob Mizon, MBE, FRAS

(Flamsteed Astronomy Society, 2005)

รองศาสตราจารย์ มาร์ติน มอร์แกน-เทย์เลอร์

Assoc. Prof. Martin Morgan-Taylor, LLB, LLM, FRAS

(Statutory Nuisance Solutions, 2018)

ส่วนที่ 1

นิยามความหมายของคำว่ามลภาวะทางแสง

ในขณะที่มนุษย์ต้องการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารในยามค่ำคืน (Exterior Lighting) เพื่อให้มองเห็นวัตถุในยามค่ำคืน ค่ำคืน เช่น มองเห็นทางเดินในยามค่ำคืน หรือสามารถทำกิจกรรมอื่นๆ ได้ในเวลากลางคืน เช่น การเล่นกีฬา ฟุตบอลในสนามกีฬาฟุตบอลในเวลากลางคืน หากแต่แสงสว่างที่ถูกปล่อยจากแหล่งกำเนิดแสง อาทิ ไฟถนน (Street Light) ไฟรักษาความปลอดภัย (Security Light) และไฟจากป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ (Billboard) ก็สามารถก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเวลากลางคืน จนสูญเสียความสมดุลของธรรมชาติทั้งสัตว์ พืช และมนุษย์ ต่างก็ต้องการความมืดตามธรรมชาติ (Natural Darkness) ที่ให้ประโยชน์ต่อการดำรงชีพของสัตว์ พืช และมนุษย์ เช่น นอนหลับพักผ่อนในเวลากลางคืน ผสมพันธุ์ในเวลากลางคืน และอพยพย้ายถิ่นหากินถิ่นอาศัยในเวลากลางคืน พร้อมกับอ้างความสมบูรณ์ของมรดกทางดาราศาสตร์ (Astronomical Heritage) แห่ง

มวลมนุษยชาติสืบไป มรดกจากนักดาราศาสตร์ที่สั่งสมองค์ความรู้มาช้านาน ตั้งแต่ยุคโบราณที่สังเกตปรากฏการณ์ทางธรรมชาติในยามค่ำคืนได้ด้วยตาเปล่ามาสู่การค้นพบความมหัศจรรย์จากดวงดาวและปรากฏการณ์ทางธรรมชาติบนท้องฟ้าด้วยอุปกรณ์ทางดาราศาสตร์ที่ทันสมัย แท้ที่จริงแล้วนักดาราศาสตร์ก็มักที่จะศึกษาปรากฏการณ์ทางดาราศาสตร์บนท้องฟ้าในยามค่ำคืนและในพื้นที่ที่ปราศจากการรบกวนจากแสงสว่างภายนอกอาคารในเวลากลางคืน การใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารอย่างไม่เหมาะสมอาจนำไปสู่ภาวะที่เป็นพิษภัยอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ได้หรือเหตุรำคาญจากแสงสว่างที่เกิดหรือถูกปล่อยออกจากแหล่งกำเนิดแสงสว่างที่ได้รับการติดตั้งในลักษณะที่ไม่เหมาะสมหรือได้รับการออกแบบมาอย่างไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

เหตุนี้เองสัตว์ พืช และมนุษย์จำเป็นต้องพึ่งพิงแบบแผนของความสว่างตามธรรมชาติในเวลากลางวันและความมืดมืดตามธรรมชาติยามค่ำคืน (Natural Day-Night Pattern) ในการดำรงชีวิตประจำวันและระบบนิเวศเอาไว้ก็สร้างสมดุลที่มีสิ่งมีชีวิตดำเนินกิจกรรมตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมตามช่วงเวลา โดยอาศัยแสงสว่างจากธรรมชาติในเวลากลางวันและความมืดมืดตามธรรมชาติยามค่ำคืนเป็นปัจจัยสำคัญให้กิจกรรมตอบสนองต่อการดำรงชีพขับเคลื่อนต่อไปข้างหน้าได้ เช่น สิ่งมีชีวิตบางจำพวกอาศัยความมืดมาเป็นปัจจัยทำกิจกรรมออกหากินเวลากลางคืน สิ่งมีชีวิตบางจำพวกก็อาศัยแสงสว่างจากธรรมชาติออกหากินในเวลากลางวัน ซึ่งทั้งสองจำพวกนี้เองไวต่อ

แสงสว่างคนละช่วงเวลา (Periodicity) แบบแผนของกลุ่มสิ่งมีชีวิตเหล่านี้ก็ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลากลางวันและเวลากลางคืนอีกด้วย

หลังจากที่มนุษย์ได้ประดิษฐ์คิดค้นแหล่งกำเนิดแสงประดิษฐ์สมัยใหม่ไม่ว่าจะเป็นหลอดไฟฟ้า (Light Bulbs) หรือโคมไฟ (Lamps) ประเภทต่างๆ แล้วมนุษย์ได้นำแหล่งกำเนิดแสงประดิษฐ์ที่ตนได้ประดิษฐ์ขึ้นมาติดตั้งใช้งานภายนอกอาคาร ก็มีเงาตรงที่แสงสว่างจากแหล่งกำเนิดแสงประดิษฐ์อำนวยการความสะดวกในชีวิตยามค่ำคืนสามารถทำให้มนุษย์มองเห็นวัตถุต่างๆ ในเวลากลางคืนและประกอบกิจกรรมต่างๆ ได้ยามค่ำคืนอย่างสะดวกสบาย แต่ในอีกด้านหนึ่งของการกระจายตัวของพื้นที่ที่มีการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารในเวลากลางคืนก็ดูเหมือนจะรุกคืบเข้าไปแทนที่พื้นที่ที่มีความมืดตามธรรมชาติในเวลากลางคืน จนทำให้ความมืดตามธรรมชาติในเวลากลางคืนที่มีมาแต่ดั้งเดิมและอยู่คู่กับมนุษย์มาช้านาน ได้ถูกเข้ามาแทนที่โดยแสงสว่างภายนอกอาคารในเวลากลางคืนนั้น ผลที่ตามมานั้นก็คือมีการเกิดพื้นที่ที่มีการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารในเวลากลางคืนมาแทนที่พื้นที่ที่มีความมืดตามธรรมชาติในเวลากลางคืน ซึ่งก็คือที่มาของสภาวะการสูญเสียความมืดมืดตามธรรมชาติยามค่ำคืน (Losing the Dark)

เมื่อขาดความมืดมืดในเวลากลางคืนที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของสัตว์พืช และมนุษย์ ประกอบกับมีการขยายตัวของพื้นที่ที่มีการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารในเวลากลางคืนมาทำลายบรรยากาศความมืดมืดตามธรรมชาติยามค่ำคืนแล้ว แสงสว่างภายนอกอาคารเช่นว่านี้ก็ทำลายสมดุลช่วงเวลาความสว่างตามธรรมชาติในเวลากลางวันและความมืดตามธรรมชาติ

ในเวลากลางคืน (disrupting the natural day-night pattern) และก็เป็นบ่อเกิดสำคัญของแสงสว่างภายนอกอาคารที่กลายมาเป็นมลภาวะประเภทหนึ่ง หรือที่เรารู้จักกันในนามว่ามลภาวะทางแสง

มลภาวะทางแสง (Light Pollution) หมายถึง ภาวะความสว่างจากแสงสว่างภายนอกอาคารในระดับที่สูงกว่าระดับที่เหมาะสมต่อการมองเห็น หรือระดับที่เกินไปกว่าความจำเป็นต่อการประกอบกิจกรรมยามค่ำคืนหรือแสงสว่างภายนอกอาคารต้องถูกปล่อยออกมาจากแหล่งกำเนิดแสงสว่าง (แสงประดิษฐ์) ภายนอกอาคารมาเป็นเวลานานพอที่จะทำให้ลายสมดุลช่วงเวลาความสว่างตามธรรมชาติในเวลากลางวันและความมืดตามธรรมชาติในเวลากลางคืน หรือถูกปล่อยออกมาจากแหล่งกำเนิดแสงสว่าง (แสงประดิษฐ์) ในทิศทางที่ส่องรุกรล้ำเข้าไปอาคาร เคหสถานหรือสิ่งปลูกสร้างของบุคคลอื่น จนไปสร้างความเดือดร้อนรำคาญในการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคลอื่น ซึ่งสภาวะเช่นว่านี้เองล้วนแล้วแต่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ได้แก่ การใช้งานแสงสว่าง (แสงประดิษฐ์) ภายนอกอาคารของมนุษย์ในเวลากลางคืนในลักษณะที่ไม่เหมาะสมหรือในทำนองที่ไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมทั้งหมดทั้งสิ้น

สำหรับสาเหตุของแสงสว่างที่มากเกินไปจนก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพอนามัยของคนมาจากแหล่งกำเนิดแสงสว่าง (แสงประดิษฐ์) ต่าง ๆ มากมายที่สำคัญ เช่น ไฟถนนและไฟรัศยาวความปลอดภัยที่ติดตั้งตามเส้นทางสัญจรทางบก ทางน้ำและทางอากาศที่มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นตามความต้องการใช้บริการคมนาคมขนส่งสาธารณะในยุคใหม่ ทำให้ระดับแสงสว่างภายนอกอาคารเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน แล้วระดับแสงสว่างนี้มาแทนที่ความมืดมืด

ตามธรรมชาติในยามค่ำคืนหรือแสงสว่างนี้ส่องมาตกลงไปยังพื้นที่ส่วนบุคคล หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมของหลายประเทศได้กำหนดค่าระดับแสงสว่างภายนอกอาคารในย่านชุมชนเมืองที่มีจราจรคับคั่งในกลางคืน ตลอดจนถึงแสงสว่างภายนอกอาคารที่เกิดจากการตั้งถิ่นฐานอย่างหนาแน่นในชุมชนเมืองหรือแสงสว่างจากการเปิดกิจการร้านค้าหรือธุรกิจแอ็ดในบริเวณชุมชนเมืองยามค่ำคืน ซึ่งทำให้เกิดระดับการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารในระดับที่สูงจนมีสภาพส่องสว่าง (luminance หรือ luminous intensity) ในปริมาณสูงเกินไปกว่า 25 cd/m² (แคนเดลา/ตารางเมตร หรือ candela/square metre) เป็นต้น

รูปที่ 1: การติดตั้งใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารอย่างหนาแน่นในชุมชนเมือง ย่อมเป็นบ่อเกิดแห่งมลภาวะทางแสง (Light Pollution) ที่ไม่เพียงปิดกั้นโอกาสที่จะเห็นดวงดาวและปรากฏการณ์ทางธรรมชาติบนท้องฟ้าในยามค่ำคืนแล้ว มลภาวะทางแสงก็ยังทำลายมรดกทางดาราศาสตร์ของมวลมนุษยชาติอีกด้วย

อ้างอิง: <http://www.plataformaurbana.cl/archive/2015/02/03/gobierno-alista-para-marzo-implementacion-retrasada-de-la-nueva-norma-luminica/>

รูปที่ 2: ภาพเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างปริมาณการใช้งานแสงสว่างในบริเวณ
ตัวเมืองชั้นในอย่างหนาแน่น ส่งผลให้ท้องฟ้าในบริเวณตัวเมืองเกิดความสว่างไสว
(Inner-City Sky) จนบดบังการมองเห็นดวงดาวบนท้องฟ้าในเวลากลางคืน ในทาง
กลับกันปริมาณการใช้งานแสงสว่างในบริเวณตัวเมืองชั้นนอกหรือชนบทอย่างต่ำ
ส่งผลให้มองเห็นดวงดาวบนท้องฟ้าได้ดีในเวลากลางคืน

อ้างอิง:

https://www.photographyblog.com/articles/reconnecting_with_the_beauty_of_the_pure_black_night_sky_in_the_age_of_light

ส่วนที่ 2

ประเภทและผลกระทบของมลภาวะทางแสง

เมื่อมลภาวะทางแสงได้กลายมาเป็นปัญหาสำคัญในเกือบทั่วโลก การใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารเป็นส่วนใหญ่มักจะถูกติดตั้งใช้งานในทำนองที่ไม่เหมาะสม หรือในลักษณะที่ไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ทำให้ภาคอุตสาหกรรมดำเนินการผลิตในเวลากลางคืนหรือภาคธุรกิจต้องประกอบกิจการหารายได้ในยามค่ำคืน ตลอดจนถึงการพัฒนาเมืองอย่างรวดเร็วที่ต้องมีการพัฒนาระบบไฟส่องสว่างภายนอกอาคารมาควบคู่กันไปด้วย เพราะผู้คนในเมืองก็ต้องใช้แสงสว่างภายนอกอาคารในการมองเห็นและดำเนินกิจกรรมต่อไป ปัจจัยเหล่านี้เอื้อย้อมเป็นเหตุให้เกิดมลภาวะทางแสง ในบริเวณใจกลางเมืองและปริมณฑลนั้นมักพบว่าขาดความมืดมืดตามธรรมชาติยามค่ำคืน (Lack of the night sky) ซึ่งการขาดความมืดมืดในเวลากลางคืนทั้งในพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ส่วนตัว

ก็ล้วนแล้วแต่เกิดจากมลภาวะทางแสงประเภทต่างๆ เนื่องจากการใช้งานแสงสว่างที่ไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบในด้านลบอันเกิดมาจากการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคาร ความสว่างไสวทั้งวันทั้งคืนในบริเวณพื้นที่ชุมชนเมืองและปริมาณทลย่อมสร้างสภาพอันตรายและผู้คนอาจประสบปัญหาอื่นๆ ตามมาจากการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคาร จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจว่ามลภาวะทางแสงมีกี่ประเภท มีประเภทอะไรบ้าง เพื่อนำไปสู่การป้องกันสภาพอันตรายและปัญหาอื่นๆ ที่ตามมา รวมทั้งเฝ้าระวังความเสี่ยงจากการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารที่จะเกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์หรือสถานะที่ไม่แน่นอน ซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคต ในระหว่างที่จะต้องรอกการคาดการณ์ความเสี่ยงด้วยการประเมินทางวิทยาศาสตร์กับเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม

มลภาวะทางแสงอาจแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ซึ่งแต่ละประเภทก็ก่อผลกระทบในด้านลบ ได้แก่

แสงจ้า (Glare) หมายถึง แสงสว่างที่ส่องเข้ามายังดวงตาของผู้คนโดยตรง (Direct glare) หรือแสงสะท้อนวัสดุที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมแล้วส่องเข้ามายังดวงตา (Reflected glare) แสงสว่างเช่นนี้อาจทำให้เกิดการสูญเสียการมองเห็นแย่งชั่วคราว (Temporary Visual Loss) หรือทำให้เกิดภาวะมองไม่เห็นชั่วคราว (Temporary Blindness) ข้อเสียของแสงจ้านั้นก็คือการลดทอนประสิทธิภาพการมองเห็นวัตถุหรือกิจกรรมต่างๆ ในเวลากลางคืน โดยเฉพาะลดทอนหรือรบกวนประสิทธิภาพของผู้ทำงานในเวลากลางคืนหรือผู้ขับขี่ยานพาหนะในยามค่ำคืน

แสงรุกล้ำ (Trespassing Light) หมายถึง แสงสว่างที่ส่องเล็ดลอดเข้าไปยังพื้นที่ส่วนตัวหรือบริเวณที่รบกวนของผู้อื่น โดยแสงสว่างที่ส่องเล็ดลอดเข้ามายังพื้นที่ของผู้อื่น โดยเฉพาะพื้นที่ของผู้อื่นไม่ได้ต้องการให้แสงสว่างส่องเล็ดลอดเข้ามา (เช่น ห้องนอน) แสงรุกล้ำเช่นนี้ย่อมรบกวนการนอนหลับหรือพักผ่อนในเวลากลางคืนทำให้นอนหลับไม่สนิทหรือพักผ่อนได้ไม่เพียงพอ กล่าวอีกนัยหนึ่งแสงรุกล้ำเข้าไปยังที่อยู่อาศัย อาคารหรือสถานของคุณคนอื่นถือเป็นเหตุอันก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่บุคคลอื่นที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียง จนเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือทำให้เสื่อมสุขภาพของบุคคลอื่นได้ เช่น โรคนอนไม่หลับ โรควิวาน โรคอ้วน และโรคมะเร็งเต้านมในสภาพสตรี เป็นต้น

แสงเรืองบนท้องฟ้า (Sky Glow) หมายถึง สภาวะที่เกิดความสว่างไสวขึ้นบนท้องฟ้าเหนือบริเวณพื้นที่ชุมชนเมืองหรือบริเวณใจกลางเมืองในยามค่ำคืน สภาวะดังกล่าวเป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งเกิดขึ้นจากการที่ท้องฟ้าในยามค่ำคืนถูกปกคลุมไปด้วยความสว่างไสวจาก แสงสว่างที่ส่องพวยพุ่งขึ้นไปบนท้องฟ้าหรือชั้นบรรยากาศ เมื่อแสงสว่างส่องพวยพุ่งขึ้นไปบนท้องฟ้าหรือชั้นบรรยากาศแล้ว แสงสว่างนี้ย่อมไปสะท้อนกับอนุภาคต่างๆ บนท้องฟ้าหรือชั้นบรรยากาศ แล้วแสงสว่างก็กระเจิง (Scattering) บนท้องฟ้าหรือชั้นบรรยากาศนำไปสู่การเกิดสภาวะแสงเรืองไปยังท้องฟ้า โดยเฉพาะแสงสว่างภายนอกอาคารในชุมชนเมืองหรือไฟส่องสว่างจากบริเวณใจกลางเมือง (Artificial Sky Brightness) แสงเรืองบนท้องฟ้าเป็นปรากฏการณ์ที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นทำให้เกิดแสงสว่าง (แสงประดิษฐ์) เรืองบน

ท้องฟ้าในเวลากลางคืน ไม่ใช่เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่มีแสงเรืองบนท้องฟ้าในเวลากลางคืนแต่อย่างใด การเกิดสภาวะแสงเรืองบนท้องฟ้าเหนือท้องฟ้าหรือชั้นบรรยากาศทำให้บรรยากาศความมืดมิดตามธรรมชาติยามค่ำค่ำคืนหมดไป พร้อมกับทำลายสมดุลความสว่างตามธรรมชาติในเวลากลางวันและความมืดตามธรรมชาติยามค่ำคืน ถือเป็นการทำลายความสมดุลของระบบนิเวศอย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของมนุษย์ กล่าวอีกนัยหนึ่งถือเป็นมลภาวะทางแสงที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศ (Ecological Impacts) สิ่งมีชีวิตบางชนิดในระบบนิเวศก็ยากที่จะปรับตัวเข้าสู่สภาวะที่ท้องฟ้าเต็มไปด้วยแสงเรืองบนท้องฟ้าเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ต่อไปได้ แต่หากถึงขั้นรุนแรงเกินไปกว่าที่สิ่งมีชีวิตจะปรับตัวให้เข้าสู่สภาวะขาดความมืดมิดตามธรรมชาติในยามค่ำคืนแล้วหรือถึงขั้นที่ว่าแสงเรืองบนท้องฟ้าไปทำลายสภาวะความคงที่ของความมืดมิดตามธรรมชาติในเวลากลางคืน (หรือความสว่างตามธรรมชาติในเวลากลางวัน) ที่มีอิทธิพลต่อการแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมแล้ว ก็อาจไปกระทบการดำรงอยู่ของสิ่งมีชีวิตบางประเภท ตัวอย่างเช่น (ก) การบินหลงทิศทางในช่วงอพยพของนกบางสายพันธุ์ ในแต่ละปีจะมีนกบางสายพันธุ์หลายล้านตัวที่ต้องตายไปเพราะเผชิญกับชุมชนเมืองที่ปกคลุมไปด้วยแสงเรืองไปบนท้องฟ้า จากการบินมาชนกระจกหรือบินวนหลงทางในบริเวณชุมชนเมืองจนเหนื่อยตาย (ข) การเดินหลงทิศทางของเต่าทะเลบางสายพันธุ์ แสงเรืองไปบนท้องฟ้าบริเวณริมชายหาดทำให้ลูกเต่าที่ฟักออกมาจากไข่เดินหลงทิศทางขึ้นไปบนบก เพราะแสงเรืองไปบนท้องฟ้าบริเวณริมชายหาดดึงดูดให้ลูกเต่าเดินหลงทิศทางขึ้นไปบนบก

โดยไม่ยอมเดินลงไปในทะเลตามธรรมชาติ เมื่อลูกเต่าเดินหลงทางขึ้นไปบนบกแล้ว ไม่โดนรถทับตายบนถนน ก็อาจเหนื่อยล้าหรือเกิดภาวะขาดน้ำจนตาย ตลอดจนลูกเต่าอาจกลายเป็นเหยื่ออันโอชะของสัตว์ชนิดอื่นๆ ก็เป็นไปได้

(ค) ค้างคาวเป็นสัตว์ที่ออกหากินในเวลากลางคืนและเคลื่อนไหวอย่างดีในที่มืด ชอบอาศัยอยู่ตามที่มีตมิตและเงียบสงบ อาศัยรวมกันเป็นฝูงอยู่ตามเพดานของหลังคาอาคารเก่าหรือบริเวณใต้สะพาน ในทางตรงกันข้ามสภาวะแสงเรืองบนท้องฟ้าและสภาพที่มีการรบกวนของพื้นที่สว่างที่มาแทนบรรยากาศความมืดมิด ย่อมทำลายบรรยากาศมืดมิดที่ค้างคาวชอบอาศัยอยู่ตามธรรมชาติ จนทำให้ค้างคาวบางสายพันธุ์ต้องสูญเสียที่อยู่ไป

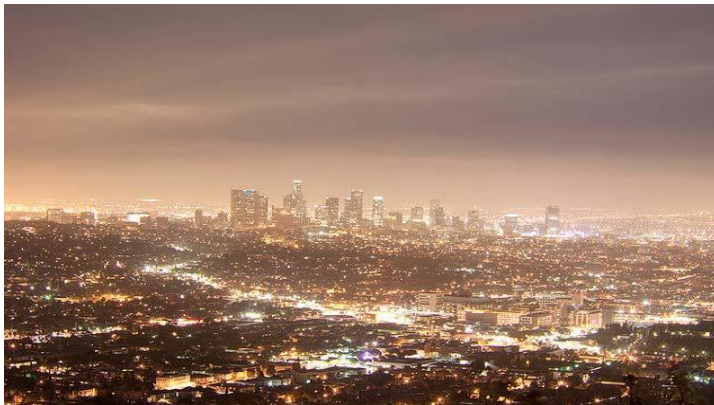
(ง) เดิมทีแมลงที่หากินในเวลากลางคืนมักอาศัยแสงตามธรรมชาติในเวลากลางคืนช่วยนำทาง แต่แสงสว่างจากแหล่งกำเนิดแสงที่มนุษย์สร้างขึ้นกลับดึงดูดให้แมลงที่หากินในเวลากลางคืนบินวนรอบหรือบินชนหลอดไฟ (แสงประดิษฐ์) แล้วทำให้ร่วงตกลงมาตายในภายหลัง เป็นต้น

รูปที่ 3: แสงจ้า (Glare) อาจทำให้ผู้คนสูญเสียการมองเห็นชั่วขณะ
ทั้งยังลดทอนสภาพแวดล้อมการมองเห็นในยามค่ำคืน

อ้างอิง: <http://cescos.fau.edu/observatory/lightpol.html>

รูปที่ 4: แสงเรืองบนท้องฟ้า (Sky Glow) เหนือชุมชนเมือง หรือมหานครขนาดใหญ่

อ้างอิง: <https://www.darksky.org/5-appalling-facts-about-light-pollution/>

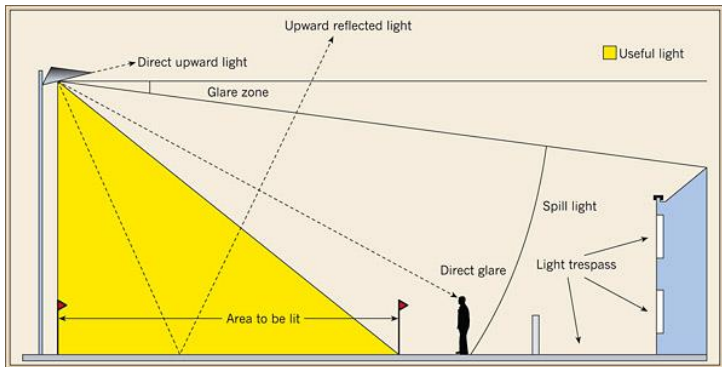

รูปที่ 5: แสงรุกล้ำ (Trespassing Light) ส่องเล็ดลอดเข้าไปในบริเวณ
อาคารหรือเคหสถานของเพื่อนบ้าน อาจนำไปสู่การบาดหมางทะเลาะ
เบาะแว้งระหว่างเพื่อนบ้าน

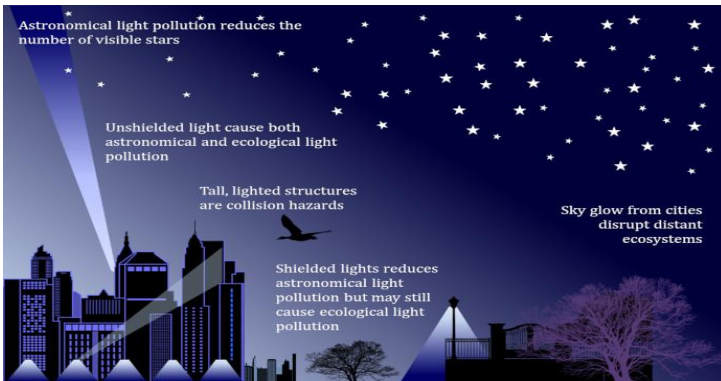
อ้างอิง: <http://www.lighttrespass.com/pictures.html>

รูปที่ 6: รูปอธิบายการเกิดมลภาวะทางแสงในแต่ละประเภท ได้แก่ แสงจ้า (แสงบาดตา) แสงเรืองบนท้องฟ้า และแสงรบกวน เกิดจากการออกแบบติดตั้งแสงสว่างภายนอกอาคารอย่างไม่เหมาะสม ตรงกันข้ามกับการติดตั้งใช้งานแสงสว่างให้ส่องไปบริเวณพื้นที่ที่ต้องการใช้งาน (Area to be lit) ย่อมทำให้เกิดการใช้งานแสงสว่างอย่างมีประสิทธิภาพ แล้วก็เกิดการลดโอกาสที่จะเกิดมลภาวะทางแสงไปในคราวเดียวกัน

อ้างอิง: <https://www.ecmweb.com/lighting-amp-control/latest-light-pollution>

รูปที่ 7: ในแต่ละปีจะมีนกบางสายพันธุ์หลายล้านตัวที่ต้องตายไปเพราะเผชิญกับชุมชนเมืองที่ปกคลุมไปด้วยแสงเรืองไปบนท้องฟ้า จากการมีมาฆนกระจกหรืออินวอนหลงทางในบริเวณชุมชนเมืองจนเห็น้อยตาย

อ้างอิง: <https://www.encyclopedie-environnement.org/en/life/what-is-the-ecological-impact-of-light-pollution/>

รูปที่ 8: แสงไฟบริเวณริมชายหาดดึงดูดให้ลูกเต่าเดินหลงทิศทางขึ้นไปบนบก โดยไม่ยอมเดินลงไปในทะเลตามธรรมชาติ เมื่อลูกเต่าเดินหลงทางขึ้นไปบนบกแล้ว ไม่โดนรถทับตายบนถนน ก็อาจหนี้อายล์หรือเกิดภาวะขาดน้ำจนตาย

อ้างอิง: <https://news.usc.edu/144389/usc-scientist-database-reduce-effects-of-led-light-on-animals/>

รูปที่ 9: สภาวะแสงเรืองบนท้องฟ้าและสภาพที่มีการรบกวนของพื้นที่สว่างที่มาจากถนนบรรยากาศความมืดมิด ย่อมทำลายบรรยากาศมืดมิดที่ค้างคาวชอบอาศัยอยู่ตามธรรมชาติ

อ้างอิง: <https://www.bbc.co.uk/blogs/natureuk/2010/05/light-pollution-and-wildlife.shtml>

หลอดไฟฟ้าเป็นอุปกรณ์ที่ใช้แปรเปลี่ยนพลังงานไฟฟ้าให้เป็นแสงสว่าง เมื่อเราเปิดใช้แสงสว่างจากหลอดไฟฟ้าในเวลาที่ไม่จำเป็นต้องการใช้งานหรือใช้แสงสว่างจากหลอดไฟฟ้าส่องไปยังสถานที่ที่ไม่ต้องการใช้งานแสงสว่างนั้นหมายความว่าเกิดการสิ้นเปลืองพลังงานไฟฟ้าไปโดยใช่เหตุ การมีพฤติกรรมการเปิดใช้แสงสว่างจากหลอดไฟฟ้าในเวลาที่ไม่จำเป็นต้องการใช้งานหรือพฤติกรรมการใช้แสงสว่างจากหลอดไฟฟ้าส่องไปยังสถานที่ที่ไม่ต้องการใช้งานแสงสว่าง โดยปราศจากการคำนึงถึงการประหยัดพลังงานไฟฟ้าเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้เพิ่มก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ หรือ CO₂ ที่ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน (Global Warming) การเพิ่มการใช้ไฟฟ้าทุกๆ 1 หน่วย (kWh) จะเพิ่มการปล่อย CO₂ ถึง 0.5610 กก. การเปิดหลอดไฟที่ไม่ใช้งานและเปิดเมื่อไม่จำเป็นที่จะต้องใช้งานถือเป็นการไม่ช่วยประหยัดพลังงาน ซ้ำยังใช้ประโยชน์จากแสงสว่างจากหลอดไฟให้อย่างสิ้นเปลืองเพิ่มการใช้พลังงานไฟฟ้าโดยใช่เหตุ การปล่อย CO₂ เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดการสะสมพลังงานความร้อนในชั้นบรรยากาศมากที่สุดและ CO₂ เป็นก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gas) ชนิดหนึ่ง ที่สะสมอยู่ในชั้นบรรยากาศมากเกินไปจนดูดซับรังสีความร้อนของโลกสูงขึ้นในปัจจุบัน หากปล่อยให้มีการใช้แสงสว่างจากหลอดไฟฟ้าในเวลาที่ไม่จำเป็นต้องการใช้งานหรือใช้แสงสว่างจากหลอดไฟฟ้าส่องไปยังสถานที่ที่ไม่ต้องการใช้งานแสงสว่างในทั่วทุกมุมโลกแล้ว ย่อมทำให้เพิ่มอัตราการใช้พลังงานและสร้างภาวะโลกร้อน รวมถึงเมื่อประชาชนมีความเคยชินที่ไม่ได้ตระหนักถึงปัญหาโลกร้อนที่อาจเกิดขึ้นจากการพลังไฟฟ้าอย่างฟุ่มเฟือยแล้ว เท่ากับว่าประชาชนมีพฤติกรรมนำไปสู่

การใช้พลังงานสิ้นเปลือง (Energy Waste) อย่างไม่รู้คุณค่า ซึ่งอาจมีข้อสังเกตได้ว่าหากปล่อยให้มีการบริโภคพลังงานไฟฟ้าสำหรับการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคาร (Consumption of Electricity for Outdoor Lighting) อย่างฟุ่มเฟือยโดยไร้ขีดจำกัด เช่นว่านี่ก็จะเกิดผลกระทบทั้งในเรื่องของการเกิดใช้พลังงานสิ้นเปลืองและการใช้พลังงานไฟฟ้าที่สร้างสภาวะแสงเรืองบนท้องฟ้าไปพร้อมกัน

รูปที่ 10: โครงการ Earth Hour 2018 ของกองทุนสัตว์ป่าโลก (World Wildlife Fund หรือ WWF) ที่รณรงค์ให้มีการปิดไฟทั่วทุกมุมโลกเป็นเวลา 1 ชั่วโมง โครงการนี้ไม่เพียงส่งผลดีต่อการลดปริมาณพลังงาน หากแต่ยังส่งผลดีต่อการลดมลภาวะทางแสงไปด้วย

อ้างอิง: <https://weloveweather.tv/earth-hour/>

ท้ายที่สุดจะอดกล่าวเสียไม่ได้ นั่นก็คือบุคคลกลุ่มแรกที่ออกมาเตือนสังคมนานาชาติและขับเคลื่อนรณรงค์เกี่ยวกับปัญหามลภาวะทางแสงมาช้านานแล้ว นั่นก็คือนักดาราศาสตร์ (Astronomer) ไม่ว่าจะ เป็นนักดาราศาสตร์สมัครเล่นก็ดี หรือนักดาราศาสตร์อาชีพก็ตาม ล้วนแล้วแต่พยายามศึกษาเรียนรู้ดวงดาว วัตถุบนท้องฟ้าและปรากฏการณ์ทางธรรมชาติบนท้องฟ้าด้วยตาเปล่า กล้องโทรทรรศน์หรือเครื่องมือทางดาราศาสตร์อื่นๆ ในขณะเดียวกัน แสงเรืองบนท้องฟ้าเหนือบริเวณชุมชนเมืองและปริมณฑลกลับลดทอนประสิทธิภาพการดูดาวด้วยตาเปล่า การติดตามสังเกตปรากฏการณ์ทางธรรมชาติบนท้องฟ้าหรือการถ่ายภาพด้วยกล้องโทรทรรศน์ จนแทบจะไม่สามารถสังเกตปรากฏการณ์ทางธรรมชาติท้องฟ้าได้ในท้องฟ้าชุมชนเมืองหรือปริมณฑลก็ตาม ซึ่งแสงเรืองบนท้องฟ้าจากการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารอย่างหนาแน่นนั้น **ทำลายมรดกทางดาราศาสตร์ (Astronomical Heritage)** ที่คู่กับมวลมนุษยชาติมาช้านานตั้งแต่โบราณกาลมามนุษย์สามารถมองเห็นทางกาแล็กซีทางช้างเผือก (Milky Way) ได้ด้วยตาเปล่า แต่ทว่าในปัจจุบันมนุษยชาติแทบจะไม่สามารถมองเห็นหรือชื่นชมความงดงามทางธรรมชาติได้ในชุมชนเมืองหรือมหานครใหญ่ๆ ในทางตรงกันข้าม หากนักดาราศาสตร์ต้องการตีความกับการศึกษาดวงดาวหรือการสังเกตปรากฏการณ์ทางธรรมชาติบนท้องฟ้า นั้น ก็จะต้องเดินทางไปยังพื้นที่ชนบทหรือพื้นที่ที่ถูกสงวนเอาไว้เพื่อศึกษาดาราศาสตร์เป็นการเฉพาะ เช่น พื้นที่เขตอนุรักษ์บรรยากาศความมืดมืดตามธรรมชาติยามค่ำคืน (Dark-Sky Parks) เป็นต้น

รูปที่ 11: มรดกทางดาราศาสตร์ (Astronomical Heritage) ที่คู่กับ
มวลมนุษยชาติมาช้านาน ตั้งแต่โบราณกาลมานุษย์สามารถมองเห็น
ดวงดาว (Stars) และทางกาแล็กซีทางช้างเผือก (Milky Way) ได้ด้วย
ตาเปล่า

อ้างอิง: <https://www.wsj.com/articles/why-nighttime-is-the-right-time-for-the-great-american-road-trip-1526650349>

รูปที่ 12-13: ปรากฏการณ์แสงเรืองบนท้องฟ้าเหนือชุมชนเมืองจากการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารอย่างหนาแน่นทำให้มองไม่เห็นดวงดาว หรือปรากฏการณ์ทางธรรมชาติบนท้องฟ้าชัดเจนในเวลากลางคืน (รูปด้านซ้าย) ในทางตรงกันข้ามพื้นที่ปลอดมลภาวะทางแสงในอุทยานแห่งชาติกลับมองเห็นดวงดาวและปรากฏการณ์ทางธรรมชาติบนท้องฟ้าอย่างชัดเจนในเวลากลางคืน (รูปด้านขวา)

อ้างอิง: <https://www.sciencelearn.org.nz/resources/2728-the-power-of-light-unit-plan>

ส่วนที่ 3

การพัฒนาเมืองและการแบ่งพื้นที่ระดับ

การใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคาร

การพัฒนาพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดให้มีความเป็นเมือง (Urbanization) จะต้องผ่านกระบวนการเปลี่ยนถ่ายจากพื้นที่ที่ปราศจากความเจริญทางวัตถุหรือความเจริญด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ไปสู่พื้นที่ที่มีความเจริญทั้งทางวัตถุและสาธารณูปโภคสำหรับรองรับความสะดวกสบายของผู้คนที่อยู่อาศัยหรือสัญจรไปมาผ่านพื้นที่เมือง การพัฒนาพื้นที่ที่มีการติดตั้งใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคาร ไม่ว่าจะ เป็นไฟถนนก็ดีหรือไฟรักษาความปลอดภัยสาธารณะก็ตาม นับได้ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนทำให้พื้นที่ดังกล่าวกลายเป็นเมืองที่ไม่เคยหลับใหลมีแสงสว่างภายนอกอาคารมาให้ความสว่างแม้ว่าจะเป็นยามพลบค่ำและยามวิกาลก็ตาม ในขณะที่เดียวกันเมื่อพื้นที่ดังกล่าวมีสภาพความเป็นเมืองแล้ว ก็ต้องมีความหนาแน่นแออัดของการติดตั้งใช้งานแสงสว่างหรือ

ไฟส่องสว่างภายนอกอาคารหรือบริเวณรอบนอกอาคารมากขึ้น เพื่อสะท้อนการบริการสาธารณะที่จัดทำขึ้นโดยรัฐสามารถดำเนินต่อไปได้แม้ว่าจะเป็นเวลากลางคืนก็ตาม การเปิดให้บริการของภาคธุรกิจในเวลากลางคืนและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่มีแสงสว่างช่วยรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อีกทั้งไฟส่องสว่างภายนอกอาคารก็ทำให้เกิดการสัญจรสะดวกและช่วยให้เกิดการประกอบกิจกรรมภายนอกอาคารของผู้คนในยามค่ำคืนได้

เมื่อมีความพยายามทำให้เมืองเติบโตขึ้นสำหรับประโยชน์ด้านบริการสาธารณะจากภาครัฐและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน รัฐก็ได้มีการพยายามสร้างถนนหนทางที่ต้องมีการติดตั้งไฟส่องสว่างสาธารณะคู่ขนานไปตามเส้นทางดังกล่าวหรือพยายามก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างที่ต้องมีการติดตั้งไฟส่องสว่างภายนอกอาคารมาเพื่อให้อาคารดังกล่าวรวมถึงติดตั้งแสงสว่างบริเวณพื้นที่โดยรอบอาคารทำให้อาคารหรือพื้นที่โดยรอบอาคารสามารถถูกนำมาใช้ประโยชน์ได้ในเวลากลางคืน ในขณะที่เมืองเติบโตเจริญก้าวหน้าขึ้นแล้วผู้คนก็จะหลั่งไหลเข้ามาในพื้นที่เมืองเพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ความต้องการในการใช้งานไฟส่องสว่างภายนอกอาคารก็จะมีมากขึ้นตามจำนวนผู้คนที่เพิ่มมากขึ้น ส่วนหนึ่งของปริมาณการติดตั้งไฟส่องสว่างภายนอกอาคารอย่างแออัดหนาแน่นในชุมชนเมือง ก็กลายเป็นอุปสรรคของมลภาวะทางแสงในชุมชนเมือง

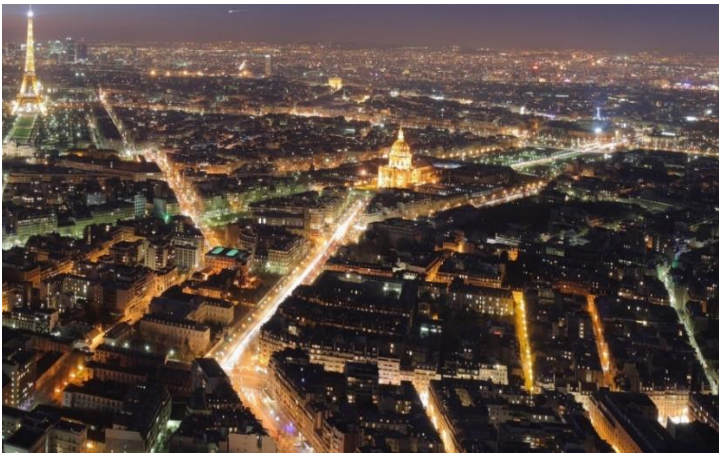
แม้ว่าความเป็นเมืองจะแบ่งแยกออกจากความเป็นชนบท และการใช้งานแสงสว่างในเมืองอย่างแออัดกลายเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการใช้งานไฟส่องสว่างภายนอกอาคารอย่างไร้ขีดจำกัด ผลที่ตามมาก็คือมีการขยายตัวของ

พื้นที่ที่มีการใช้งานไฟส่องสว่างภายนอกอาคารในเมืองอย่างไร้การควบคุม การเติบโตของมหานครและเมืองจากทั่วทุกมุมโลกอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการละเลยเพิกเฉยในมิติทางสิ่งแวดล้อมและพลังงานที่เกี่ยวข้องกับมลภาวะทางแสง การเกิดความสว่างไสวเหนือท้องฟ้าหรือชั้นบรรยากาศในใจกลางเมืองและปริมณฑล บดบังการมองเห็นวัตถุทางดาราศาสตร์และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติบนท้องฟ้าและก่อให้เกิดการใช้พลังงานไฟฟ้ายิ่งไร้ขีดจำกัด ประกอบกับอาจทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เกิดความเสี่ยงที่จะเกิดผลกระทบในด้านลบต่อสุขภาพอนามัยของผู้คนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใจกลางเมืองที่ขาดความมืดมืดตามธรรมชาติที่เอื้อต่อการนอนหลับพักผ่อนอย่างมีคุณภาพหรือเอื้อต่อระบบนิเวศที่ต้องอาศัยความมืดมืดตามธรรมชาติสร้างสมดุลการดำรงชีวิตในเวลากลางคืน การขาดการวางแผนการติดตั้งใช้งานไฟส่องสว่างภายนอกอาคารอย่างเป็นระบบหรือการขยายตัวของเมืองแบบไร้ทิศทางที่เหมาะสม (Urban Sprawl) ย่อมนำไปสู่การเกิดมลภาวะทางแสงหรือเกิดสภาวะแสงเรืองบนท้องฟ้าหรือสภาวะแวดล้อมแสงสว่างที่เป็นอันตรายต่อระบบนิเวศและสุขภาพมนุษย์

การแบ่งเขตการจัดการพื้นที่ตามระดับการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคาร (Zoning) เพื่อจัดแบ่งหรือจำแนกพื้นที่แต่ละพื้นที่ในเมือง ให้กลายเป็นพื้นที่ควบคุมระดับการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคาร (Environmental Zones for Exterior Lighting Control) โดยแต่ละพื้นที่จะมีความแตกต่างกันตามรูปแบบการใช้ประโยชน์พื้นที่และวัตถุประสงค์ของการใช้งานไฟส่องสว่างภายนอกอาคารให้เหมาะกับพื้นที่ การจำแนกแยกแยะพื้นที่ให้แตกต่างกัน

ตามวัตถุประสงค์ของการใช้งานไฟส่องสว่างภายนอกอาคารต้องเชื่อมโยงสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละพื้นที่ด้วย ในการลดผลกระทบจากมลภาวะทางแสงก็ต้องพิจารณาด้วยว่ารูปแบบของการใช้งานไฟส่องสว่างภายนอกอาคารในแต่ละพื้นที่จะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจในเมือง องค์กรด้านวิศวกรรมส่องสว่างบางแห่ง เช่น The Institution of Lighting Professionals แห่งประเทศอังกฤษ ได้จัดแบ่งพื้นที่ควบคุมระดับการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารเอาไว้ อันเป็นส่วนหนึ่งของคู่มือและแนวทางการป้องกันมลภาวะทางแสงในชุมชนเมือง โดยได้จำแนกประเภทของพื้นที่ที่ควบคุมตามวัตถุประสงค์ของการใช้งานไฟส่องสว่างภายนอกอาคารต้องเชื่อมโยงสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละพื้นที่ 5 ประเภทหลัก ได้แก่ พื้นที่เขตอนุรักษ์ความมรดกมรดกตามธรรมชาติเพื่อประกอบกิจกรรมดาราศาสตร์ (E0) พื้นที่ชนบทที่ผู้คนอาศัยอยู่น้อยหรือแทบไม่มีและปริมณฑล (E3) และย่านที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรมจะไม่มีผู้คนอาศัยอยู่เลย (E1) พื้นที่เขตกลุ่มหมู่บ้านในชนบท (E2) พื้นที่ชานและอุตสาหกรรมในบริเวณใจกลางเมือง (E4) (โปรดดูตารางที่ 1)

รูปที่ 14: ภาพใจกลางมหานครปารีส (Paris) ที่มีการใช้งานแสงสว่างอย่างแออัดและกลายเป็นพื้นที่ล้นเกินระดับการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารระดับ E4 (ย่านที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรมและอุตสาหกรรมในบริเวณใจกลางเมือง) (La pollution lumineuse est omniprésente en ville)

อ้างอิง: <http://www.cost-lonne.eu/recommendations/>

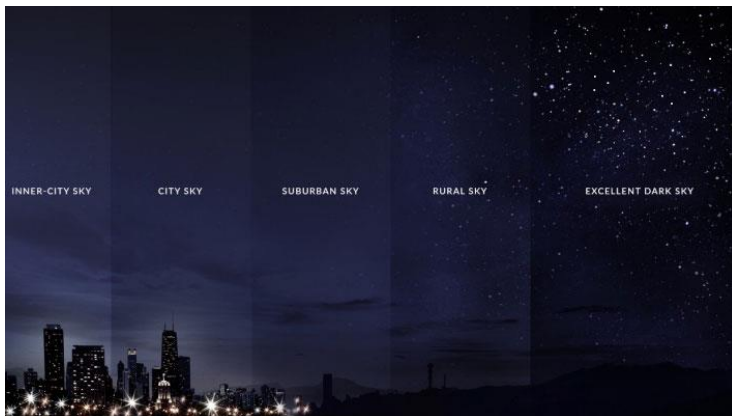

รูปที่ 15: ภาพถ่ายดาวเทียมแสดงให้เห็นถึงการใช้งานไฟส่องสว่างภายนอกอาคารอย่างหนาแน่นในมหานครปารีสและชุมชนเมืองขนาดใหญ่ในประเทศฝรั่งเศส ในทางตรงกันข้ามชานเมืองและชนบทกลับมีการใช้งานไฟส่องสว่างภายนอกอาคารเบาบาง

อ้างอิง: <http://ville-leblanc.fr/archives/2405>

รูปที่ 16: พื้นที่ควบคุมระดับการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคาร (Environmental Zones for Exterior Lighting Control) เรียงตามลำดับจากด้านซ้าย (E4) ไปถึงด้านขวา (E0) - ย่านที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรมและอุตสาหกรรมในบริเวณใจกลางเมือง (E4) พื้นที่ชานเมืองและปริมณฑล (E3) พื้นที่เขตกลุ่มหมู่บ้านในชนบท (E2) พื้นที่ชนบทที่ผู้คนอาศัยอยู่น้อยหรือแทบจะไม่มีผู้คนอาศัยอยู่เลย (E1) และพื้นที่เขตอนุรักษ์ความมืดมืดตามธรรมชาติเพื่อประกอบกิจกรรมดาราศาสตร์ (E0)

อ้างอิง: <https://www.musicradar.com/news/guitars/reconnecting-with-the-beauty-of-the-pure-black-night-sky-in-the-age-of-light-pollution-643388>

รูปที่ 17: พื้นที่อุทยานดาราศาสตร์นานาชาติในประเทศฝรั่งเศส ได้แก่ อุทยานดาราศาสตร์ La Réserve Internationale de Ciel Étoilé du Pic du Midi ถือเป็นพื้นที่เขตอนุรักษ์ความมืดมิดตามธรรมชาติเพื่อประกอบกิจกรรมดาราศาสตร์ (E0) ของประเทศฝรั่งเศส

อ้างอิง: <https://toulouse.la Tribune.fr/innovation/pic-du-midi-label-reserve-international-ciel-etoile-ida-midi-pyrenees-communes-eclairage-pollution-lumineuse-03012014>

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับการจัดแบ่งพื้นที่ควบคุมระดับการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคาร ดังต่อไปนี้

1. การจัดแบ่งพื้นที่ควบคุมระดับการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคาร มีที่มาจากเอกสาร Guidance Notes for the Reduction of Obtrusive Light GN01:2011 ของ The Institution of Lighting Professionals ประเทศอังกฤษ โดยไม่มีการกำหนดเกี่ยวกับความหนาแน่นและแออัดของการติดตั้งไฟส่องสว่างภายนอกอาคารว่าจะต้องมีอย่างน้อยเพียงใด เสมือนว่าในเมืองน่าจะมีการใช้งานแสงสว่างในระดับสูง แต่ในชานเมืองหรือชนบทน่าจะมีการใช้งานแสงสว่างในระดับต่ำเสียมากกว่า ข้อดีคือเอกสารดังกล่าวเป็นเพียงคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะจากองค์กรวิชาชีพเท่านั้น (เว้นแต่จะเอาคำแนะนำนี้ไปบัญญัติเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่นว่าด้วยการวางผังเมืองเกี่ยวกับแสงสว่างภายนอกอาคาร) การกำหนดว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ใช้งานแสงสว่างได้ตามวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์ที่ดิน ก็ไม่ได้หมายความว่าห้ามไม่ให้ใช้แสงสว่างภายนอกอาคารเลย แต่เป็นการจัดแบ่งพื้นที่เชิงรณรงค์ให้ชนบทท้องถิ่นต่างๆ หรือพื้นที่ศึกษาดาราศาสตร์พึงควรรักษาระดับการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารในระดับที่ต่ำตามวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เช่นนั้น ในขณะที่เดียวกันก็แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ดังกล่าวมีความเสี่ยงจากมลภาวะทางแสงในระดับต่ำ เป็นมิตรต่อการศึกษาดาราศาสตร์และการอนุรักษ์ระบบนิเวศในเวลากลางคืน

2. การจัดแบ่งพื้นที่ควบคุมระดับการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคาร เช่นว่านี้ มีสาระสำคัญกำหนดพื้นที่ใช้งานแสงสว่างได้ตามวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์ที่ดิน แต่ก็ไม่ได้แนะนำไปว่าการติดตั้งใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารตามการพัฒนาเมืองหรือการขยายตัวของเมืองในอนาคตควรมีทิศทางอย่างไร เงื่อนไขเกี่ยวกับการวางผังเมืองเพื่อการพัฒนาการใช้งานไฟส่องสว่างภายนอกอาคารก็อาจคลุมเครือสำหรับผู้ตัดสินใจเชิงนโยบายหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพัฒนาเมือง ที่ต้องการควบคุมการเจริญเติบโตของเมืองให้มีทิศทางสอดคล้องกับการควบคุมมลภาวะทางแสงภายนอกอาคารในอนาคต

ส่วนที่ 4

วิธีการป้องกันมลภาวะทางแสงในเมืองต้น

เมื่อมนุษย์ต้องใช้ชีวิตหรือทำกิจกรรมในเวลากลางคืนอยู่ท่ามกลางความสว่างที่เป็นบ่อเกิดมลภาวะทางแสงจากหลอดไฟฟ้าหรือโคมไฟภายนอกอาคารที่ได้รับการติดตั้งไม่เหมาะสมหรือถูกออกแบบมาไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หนทางเดียวที่จะสกัดกั้นหรือขัดขวางไม่ให้มลภาวะทางแสงส่งผลกระทบต่อสุขภาพ อนามัยและความปลอดภัยในชีวิตประจำวันแล้ว นั่นก็คือการเรียนรู้ถึงวิธีการป้องกันในเมืองต้น

การป้องกันและแก้ไขมลภาวะทางแสงอาจมีด้วยกันหลายประการดังต่อไปนี้

1. กำหนดให้มีและบังคับใช้มาตรฐานคุณภาพความมืดมืดตามธรรมชาติในยามค่ำคืน (Dark-Sky Quality Standards) พร้อมทั้งทำการสำรวจและตรวจสอบคุณภาพความมืดมืดตามธรรมชาติในพื้นที่ควบคุมระดับการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารอยู่เป็นประจำ

รูปที่ 18: เครื่องตรวจวัดคุณภาพความมืดมืดตามธรรมชาติ
ในยามค่ำคืนหรือ Sky Quality Meter

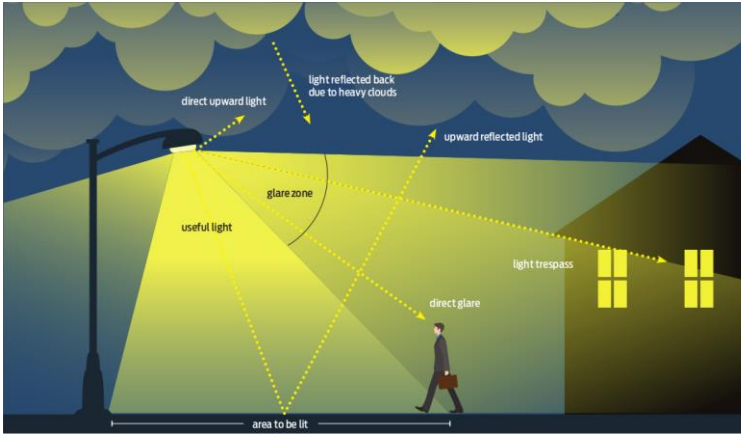

อ้างอิง: <http://www.unihedron.com/projects/darksky/>

2. ควรใช้งานไฟส่องสว่างสาธารณะภายนอกอาคาร (เช่น ไฟถนน ไฟรักษาความปลอดภัย) ที่ได้รับการ**ติดตั้งอย่างเหมาะสมหรือออกแบบแสงสว่างที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม**เพื่อควบคุมคุณภาพความมืดมืดของท้องฟ้าเหนือชุมชนเมืองและชนบทในยามค่ำคืน พร้อมวางแผนควบคุมการใช้ประโยชน์ของที่ดิน ควบคุมที่ตั้งแหล่งกำเนิดแสงภายนอกอาคารและควบคุมการติดตั้งใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารไม่ให้ปล่อยแสงสว่างพวยพุ่งขึ้นสู่ท้องฟ้าหรือชั้นบรรยากาศอันนำไปสู่การเกิดภาวะแสงเรืองบนท้องฟ้าในภายหลัง

รูปที่ 19: การติดตั้งไฟส่องสว่างสาธารณะภายนอกอาคารพึงต้องติดตั้งให้แสงสว่างส่องลงไปยังบริเวณพื้นที่ที่ต้องการใช้งานแสงสว่าง (area to be lit) แล้วมีการติดตั้งแสงสว่างโดยควบคุมไม่ให้เกิด (1) มุมส่องของแสงที่ก่อให้เกิดพื้นที่แสงจ้า (glare zone) นำไปสู่การเกิดแสงจ้าส่องเข้ามาแยงตา (direct glare) (2) การส่องรุกล้ำของแสง (light trespass) เนื่องจากการทำมุมไม่เหมาะสมของแหล่งกำเนิดแสง ทำให้แสงส่องเล็ดลอดไปรบกวนเพื่อนบ้าน และ (3) แสงส่องพวยพุ่งขึ้นไปบนชั้นบรรยากาศ (direct upward light) เมื่อสะท้อนกับเมฆหนาแน่นบนท้องฟ้าก็จะเกิดแสงเรืองบนท้องฟ้าขึ้น

อ้างอิง: <https://www.buildmagazine.org.nz/index.php/articles/show/avoid-obtrusive-light>

3. ป้องกันการเกิดมลภาวะทางแสง โดยใช้วัสดุหรือวิธีการมาควบคุมทิศทางการส่องของแสง เพื่อไม่ให้เกิดแสงจ้าหรือแสงบาดตาที่ก่ออันตรายต่อผู้สัญจรหรือเดินทางบนท้องถนน ในขณะเดียวกันก็ต้องให้เกิดการควบคุมทิศทางการส่องของแสงสว่างไม่ทำให้เกิดแสงรบกวนที่ส่องเล็ดลอดเข้าไปยังพื้นที่ส่วนตัวหรือบริเวณโหลฐานของผู้อื่น

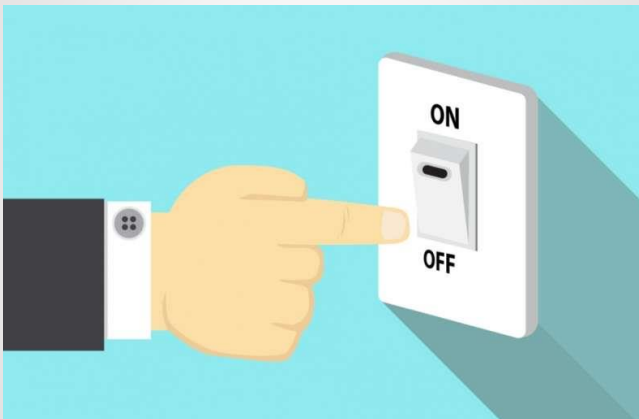
รูปที่ 20-21: การส่องรบกวนของแสง (light trespass) อาจทำให้เพื่อนบ้านที่ได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากแสงส่องรบกวนไม่พอใจ (รูปซ้าย) หากปรับมุมทิศทางการส่องของแสงไม่ให้ส่องเล็ดลอดเข้าไปบริเวณพื้นที่ส่วนตัวของเพื่อนบ้าน ก็อาจทำให้เพื่อนบ้านอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข (รูปขวา)

อ้างอิง: <http://www.skylandsastronomy.com/>

4. ลดการใช้งานแสงสว่างในเวลาที่ไม่จำเป็นหรือในพื้นที่ที่ไม่ต้องการใช้งานแสงสว่าง เพียงแค่ปิดไฟ (Switch off) เวลาที่ไม่ต้องการใช้แสงสว่างก็จำเพิ่มความมืดที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในเวลากลางคืนแล้ว (Turn Up the Dark)

รูปที่ 22: ปิดไฟเมื่อไม่ต้องการใช้งานแสงสว่าง

อ้างอิง: <https://www.teachermagazine.com.au/articles/why-its-important-to-switch-off-from-work>

5. ติดตามเฝ้าระวังมลภาวะทางแสง ผ่านการพัฒนาเมืองและการแบ่งพื้นที่ระดับการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคาร รวมไปถึงวางผังเมืองให้สอดคล้องกับพื้นที่ควบคุมตามวัตถุประสงค์ของการทำงานไฟส่องสว่างภายนอกอาคารต้องเชื่อมโยงสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละพื้นที่ 5 ประเภทหลัก ได้แก่ พื้นที่เขตอนุรักษ์ความมั่งคั่งตามธรรมชาติเพื่อประกอบกิจกรรมดาราศาสตร์ (E0) พื้นที่ชนบทที่ผู้คนอาศัยอยู่น้อยหรือแทบจะไม่มีผู้คนอาศัยอยู่เลย (E1) พื้นที่เขตกลุ่มหมู่บ้านในชนบท (E2) พื้นที่ชานเมืองและปริมณฑล (E3) และย่านที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรมและอุตสาหกรรมในบริเวณใจกลางเมือง (E4)

รูปที่ 23-24: ภาพถ่ายดาวเทียมตามโครงการ Cities at Night ที่ถ่ายภาพผังเมืองและการใช้งานแสงสว่างในเมืองเวลากลางคืนของเมืองชิคาโก มลรัฐอิลลินอยส์ (Chicago, Illinois) สหรัฐอเมริกา

อ้างอิง: <https://earthobservatory.nasa.gov/features/CitiesAtNight>

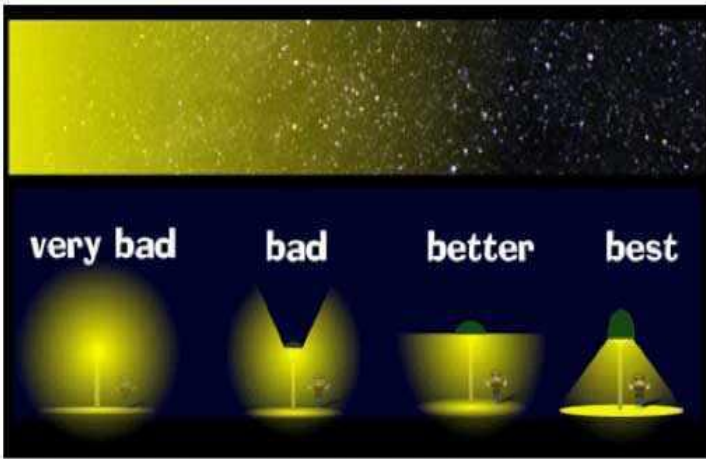
6. ติดตั้งการติดตั้งโล่ไฟ (Light shield) ควบคุมทิศทางของแสงสว่างจากหลอดไฟฟ้าไม่ให้แสงส่อง พวยพุ่งขึ้นไปบนท้องฟ้าและป้องกันการกระจายของแสงไม่ให้แสงไปตกกระทบยังพื้นที่ที่ไม่ต้องการใช้งานแสงสว่าง

รูปที่ 25-26: ไฟส่องสว่างภายนอกอาคารไม่ควรที่จะมีทิศทางการส่องของแสงทำมุมสูงไปกว่าแนวจำกัดระนาบ (light fixtures with cutoff angles) (รูปบน) และติดตั้งให้แสงส่องลงพื้นดิน (fixture directs light downward) เพื่อการเกิดแสงพุ่งขึ้นไปบนท้องฟ้าทำให้เกิดแสงเรืองบนท้องฟ้า (รูปล่าง)

อ้างอิง: <https://www.nps.gov/subjects/nightskies/sources.htm>

รูปที่ 27: โคมไฟที่ไม่มีการติดตั้งโล่ไฟ (unshielded) ถือเป็นโคมไฟชั้นเลวมาก (very bad) และโคมไฟชั้นเลว (bad) (นำไปสู่การเกิดแสงที่พวยพุ่งขึ้นบนท้องฟ้าทำให้เกิดแสงเรืองบนท้องฟ้า) ในขณะที่เดียวกันโคมไฟที่มีการติดตั้งโล่ไฟบางส่วน (partially shielded) ถือเป็นโคมไฟชั้นดี (better) และโคมไฟที่มีการติดตั้งโล่ไฟเต็มส่วน (fully shielded) ถือเป็นโคมไฟชั้นดีเยี่ยม (best) (ป้องกันการเกิดแสงที่พวยพุ่งขึ้นบนท้องฟ้า ไม่ทำให้เกิดแสงเรืองบนท้องฟ้า)

อ้างอิง: <http://www.science.smith.edu/~jlowenth/lightpollution/lightpollution.html>

7. เลือกใช้ผลิตภัณฑ์หลอดไฟที่ประหยัดพลังงานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

รูปที่ 28: หลอดไฟ Miracle LED ผลิตภัณฑ์ยุคใหม่ที่เป็นมิตรต่อเต่าทะเล (Sea-Turtle Friendly) และไม่ก่อมลภาวะทางแสง (None of Light Pollution)

อ้างอิง: <https://www.amazon.com/MiracleLED-604587-2-Pack-Light-Amber/dp/B07CMDQND>

ส่วนที่ 5

เหตุรำคาญจากแสงประดิษฐ์

แสงสว่างที่ส่องเล็ดลอดเข้าไปยังอาคารหรือเคหสถานของผู้อื่นอาจรบกวนการนอนหลับหรือพักผ่อนในเวลากลางคืนทำให้นอนหลับไม่สนิทหรือพักผ่อนได้ไม่เพียงพอ กล่าวอีกนัยหนึ่งแสงรुक้าเข้าไปยังที่อยู่อาศัย อาคารหรือเคหสถานของบุคคลอื่นถือเป็นเหตุอันก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่บุคคลอื่นที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียง จนเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือทำให้เสื่อมสุขภาพของบุคคลอื่นได้ นั่นก็คือเหตุรำคาญจากแสงประดิษฐ์ (Artificial Light Nuisance)

หากแสงสว่างส่องเล็ดลอดเข้าไปยังบริเวณอาคารหรือเคหสถานของผู้อื่นติดต่อกันเป็นระยะเวลาติดต่อกันพอสมควร จนทำให้เสียสุขภาพและอยู่อย่างไม่เป็นสุขเพราะแสงสว่างส่องเล็ดลอดเข้ามาแล้ว ถือว่าเป็นการทำให้

เกิดความเสียหายแก่นามัย เป็นการใช้สิทธิเกินส่วนประการหนึ่ง (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 421)

แน่นอนทุกคนมีสิทธิที่จะใช้งานแสงสว่างในบริเวณอาคารหรือเคหสถานของตนเองได้ แต่การใช้สิทธิดังกล่าวต้องไม่ไปกระทบสิทธิของผู้อื่น ถ้าไปกระทบสิทธิของผู้อื่น โดยเฉพาะสิทธิที่อาคารหรือเคหสถานของตนอย่างปกติสุข ก็ถือว่าเป็นการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมายทันที การใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น แสงสว่างส่องเล็ดลอดเข้าไปยังบริเวณอาคารหรือเคหสถานของผู้อื่นอาจต้องจ่ายค่าเสียหายให้แก่เพื่อนบ้านที่ได้รับความเสียหาย

นอกจากนี้บุคคลใดใช้สิทธิที่จะใช้งานแสงสว่างในบริเวณอาคารหรือเคหสถานของตนเอง จนเป็นเหตุให้เจ้าของอสังหาริมทรัพย์รายหนึ่งรายใดได้รับความเดือดร้อนรำคาญเกินที่ควรคิดหรือคาดหมายได้ว่าจะจะเป็นไปตามปกติและเหตุอันควรในเมื่อเอาสภาพและตำแหน่งที่อยู่แห่งอาคารหรือเคหสถานนั้นมาคำนึงประกอบแล้ว เจ้าของอสังหาริมทรัพย์มีสิทธิจะปฏิบัติการเพื่อยังความเดือดร้อนรำคาญจากแสงสว่างที่ส่องเล็ดลอดเข้านั้นให้สิ้นไป โดยไม่ลบล้างสิทธิที่จะเรียกเอาค่าทดแทน (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1337)

อีกประการหนึ่งหากเกิดเหตุรำคาญจากแสงสว่างส่องเล็ดลอดเข้าไปยังบริเวณอาคารหรือเคหสถานของผู้อื่น (เหตุรำคาญจากแสงประดิษฐ์) ประชาชนผู้ประสบเหตุรำคาญดังกล่าวมีสิทธิที่จะเสนอข้อร้องเรียนต่อเจ้า

พนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือผู้ได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น เพื่อให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือผู้ได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดการข้อร้องเรียนและปฏิบัติการระงับยับยั้งเหตุรำคาญดังกล่าว อันเป็นไปตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 เพราะหากมีกรณีที่มีความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้ที่ต้องประสบกับเหตุจากแสงส่องเล็ดลอดเข้ามารบกวนการใช้ชีวิตอย่างปกติสุขหรือรบกวนผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือให้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญจากแสงประดิษฐ์ ซึ่งรวมถึงการกระทำใดๆ อันเป็นเหตุให้การใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

เจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือผู้ได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่รับข้อร้องเรียนจากผู้ประสบเหตุรำคาญจากแสงประดิษฐ์เอาไว้แล้ว มีอำนาจสอบสวนข้อเท็จจริงเหตุรำคาญจากแสงประดิษฐ์ โดยมีหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐาน ทั้งที่เป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุ ตลอดจนรวบรวมผลจากการตรวจวิเคราะห์การใช้งานแสงสว่างของเพื่อนบ้านที่ก่อความเดือดร้อนรำคาญจากการใช้งานแสงประดิษฐ์ เพื่อรับทราบข้อเท็จจริงเหตุร้องเรียนจากผู้ประสบเหตุรำคาญและสามารถพิสูจน์ความจริงของเหตุดังกล่าว พร้อมกับรับทราบที่มา สภาพปัญหา ความสำคัญของปัญหา และผลกระทบต่อปัจเจกชนและชุมชน โดยเจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือผู้ได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องตรวจวิเคราะห์วัดระดับแสงสว่างและคุณภาพความมืดมืดตามธรรมชาติ (วินิจฉัยเหตุรำคาญ) ที่เหมาะสมกับการนอนหลับ

พักผ่อนหรือเหมาะสมกับการดำรงชีวิตอย่างปกติสุข (พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535)

ท้ายที่สุดเจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือผู้ได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก็จะใช้ปฏิบัติการและใช้อำนาจระงับเหตุรำคาญด้วยการออกคำสั่งให้นำให้แก้ไขเหตุรำคาญจากแสงประดิษฐ์ ซึ่งถ้าผู้ก่อเหตุรำคาญดังกล่าวไม่ยอมดำเนินการแก้ไขเหตุรำคาญดังกล่าว ก็ต้องออกคำสั่งทางปกครองและแจ้งสิทธิอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองให้กับผู้ก่อเหตุรำคาญดังกล่าว หากไม่ผู้ก่อเหตุรำคาญจากแสงประดิษฐ์ไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองหรือยังไม่ได้ปรับแก้ไขแหล่งกำเนิดแสงในลักษณะที่ระงับยับยั้งการก่อเหตุรำคาญจากแสงประดิษฐ์ เจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องอาจใช้อำนาจเปรียบเทียบปรับและดำเนินคดีต่อไป (พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535)

ส่วนที่ 6

การใช้แอปพลิเคชันรายงานแผนที่คุณภาพความมืดมืด ตามธรรมชาติบนท้องฟ้าและรายงานสถานการณ์ฝ้ากระจัง พื้นที่เสี่ยงจากมลภาวะทางแสง

เมื่อทราบปัญหาที่นานาชาติแสงความวิตกเกี่ยวกับผลกระทบจากมลภาวะทางแสงแล้ว โดยเฉพาะปัญหาแสงเรื่องบนท้องฟ้าในหลายมหานครใหญ่หรือเมืองชั้นนำทั่วทุกมุมโลก ส่งผลให้ผู้พัฒนาแอปพลิเคชันได้คิดค้นพัฒนาแอปพลิเคชันให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับมลภาวะทางแสง พร้อมกับพัฒนาแอปพลิเคชันบอกความหนาแน่นการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารในชุมชนเมืองและบริเวณพื้นที่ต่างๆ ทั่วโลก แอปพลิเคชันจะประเมินสถานการณ์แสงเรื่องบนท้องฟ้าว่าเป็นอย่างไรบ้าง จัดอันดับความเข้มข้นและเสี่ยงภัยจุดต่างๆ ที่เกิดสภาวะแสงเรื่องบนท้องฟ้า ผู้ใช้งานอาจปักหมุดหมายว่าประเทศของตนเผชิญสถานการณ์แสงเรื่องบนท้องฟ้าอย่างน่ากังวลหรือไม่ เพราะหากบริเวณใดมีแสงเรื่องบนท้องฟ้าในระดับสูงแล้ว ก็อาจเกิดความเสี่ยง

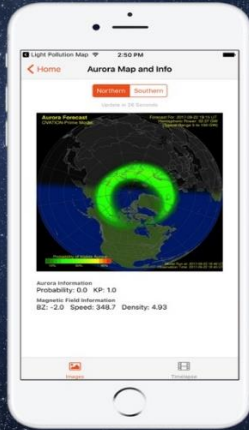
ต่อประชาชนที่จะประสบอันตรายต่อสุขภาพอนามัยและนักดาราศาสตร์ก็ควรหลีกเลี่ยงไปศึกษาวิเคราะห์ดวงดาวและปรากฏการณ์ทางธรรมชาติบนท้องฟ้าในพื้นที่ชานเมืองหรือชนบทแทน

รูปที่ 30: แอปพลิเคชัน Light Pollution Map – Dark Sky 4.1.1 Apk
pro พัฒนาโดย Dunbar Technology, LLC

อ้างอิง: <https://dlandroid.com/light-pollution-map-dark-sky-apk/>

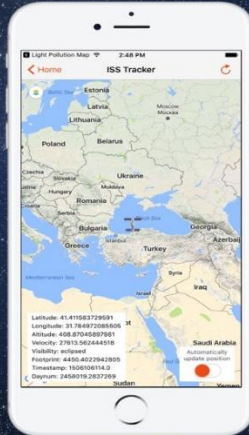
live aurora map with aurora
and magnetic field info

easy to read
light pollution map

iss tracker with live
detailed info about the
international space station

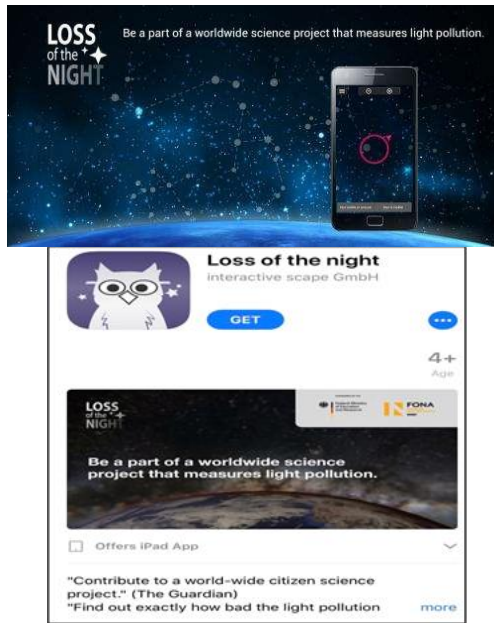

รูปที่ 31-32-33: แอปพลิเคชัน Light Pollution Map – Dark Sky 4.1.1 Apk pro ให้บริการข้อมูลแผนที่มลภาวะทางแสง (Light Pollution Map หรือ LPM) ทำให้ประชาชนสามารถเฝ้าระวังเรื่องบนท้องฟ้าของประเทศต่างๆ ได้ รวมไปถึงข้อมูลด้านดาราศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

อ้างอิง:
<https://appadvice.com/app/light-pollution-map-dark->

รูปที่ 34-35: แอปพลิเคชัน Loss of the Night พัฒนาโดยโครงการศึกษาวิจัยมลภาวะทางแสง "Verlust der Nacht" ของสหพันธ์ดาราศาสตร์เยอรมนี ให้ข้อมูลมลภาวะทางแสงสำหรับนักดูดาว ทำให้ทราบว่าพื้นที่ใดปลอดภัยมลภาวะทางแสงสำหรับนักดูดาว

อ้างอิง: <https://phys.org/news/2013-12-loss-night-app-pollution.html> และ <https://www.sciencelearn.org.nz/resources/2765-loss-of-the-night>

บรรณานุกรม

Institution of Lighting Engineers. (2005). **Guidance Notes for the Reduction of Obtrusive Light**. Rugby: Institution of Lighting Engineers, pp. 1-4.

Institution of Lighting Professionals. (2011). **Guidance Notes for the Reduction of Obtrusive Light GN01:2011**. Rugby: Institution of Lighting Professionals, 1-10.

Lichfield District Council. (2018). **Environmental Health Technical Planning Guidance: External Artificial Lighting**. Lichfield District Council: Lichfield District Council, pp. 1-12.

Morgan-Taylor, M.P. (2006). 'Light Pollution and Nuisance: The Enforcement Guidance for Light as a Statutory Nuisance', **Journal of Planning & Environmental Law**, August, pp. 1114-1127.

Scottish Executive. (2007). **Guidance Note: Controlling Light Pollution and Reducing Lighting Energy Consumption**. Edinburgh: Scottish Executive, pp. 2-7.

State of Utah's Rural Planning Group (2018). **Guidance & Best Practices on Dark Sky Planning: An Introduction for Local Leaders**. Salt Lake City, UT : State of Utah's Rural Planning Group, pp. 4-7.

ประวัติย่อผู้เขียน

ชื่อ - ชื่อสกุล	อาจารย์ ปิติเทพ อยู่ยืนยง
วัน เดือน ปีเกิด	14 สิงหาคม 2524
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	22 หมู่ที่ 1 ซอยลาดปลาเค้า 27 ถนนลาดปลาเค้า ตำบลจรเข้บัว เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10230
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	พนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์)
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 239 ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2551 หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ฯ (ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สอาด บรรเจิดฤทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา)

